

Сборник съдебна практика

Дело C-465/11

Forposta SA

и

ABC Direct Contact sp. z o.o.

срещу

Poczta Polska SA

(Преюдициално запитване, отправено от Krajowa Izba Odwoławcza)

„Директива 2004/18/ЕО — Член 45, параграф 2, първа алинея, буква г) — Директива 2004/17/ЕО — Член 53, параграф 3 и член 54, параграф 4 — Обществени поръчки — Сектор на пощенските услуги — Основания за изключване от процедурата за възлагане на обществена поръчка — Сериозно професионално нарушение — Защита на обществения интерес — Запазване на лоялна конкуренция“

Резюме — Решение на Съда (трети състав) от 13 декември 2012 г.

1. *Преюдициални въпроси — Сезиране на Съда — Национална юрисдикция по смисъла на член 267 ДФЕС — Понятие — Запитващ орган, който следва да постанови решение с правораздавателен характер — Krajowa Izba Odwoławcza (Национална камара по жалбите на Полша) — Включване*

(член 267 ДФЕС)

2. *Сближаване на законодателствата — Процедури за възлагане на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги — Директива 2004/18 — Възлагане на обществени поръчки — Основания за изключване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка — Сериозно професионално нарушение — Понятие — Тълкуване — Национална правна уредба, уреждаща понятие, основано на наличието на обстоятелства, за които отговаря оператора — Изключване — Необходимост от преценка на твърдяното поведение във всеки конкретен случай от възлагащия орган*

(член 45, параграф 2, първа алинея, буква г) от Директива 2004/18 на Европейския парламент и на Съвета)

3. *Сближаване на законодателствата — Процедури за възлагане на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги — Директива 2004/18 — Възлагане на обществени поръчки — Основания за изключване от участие в процедура за възлагане на обществена*

поръчка — Изчерпателен характер на списъка с основания, изброени в член 45, параграф 2 от директивата — Възможност на държавите членки да предвидят други мерки за изключване — Условия

(член 45, параграф 2 от Директива 2004/18 на Европейския парламент и на Съвета)

4. *Преюдициални въпроси — Тълкуване — Действие във времето на тълкувателните съдебни решения — Обратно действие — Граници — Правна сигурност — Право на преценка на Съда*

(член 267 ДФЕС)

5. *Преюдициални въпроси — Тълкуване — Действие във времето на тълкувателните съдебни решения — Обратно действие — Ограничаване от Съда — Условия — Значение за съответната държава членка на финансовите последици от съдебното решение — Критерий, който не е решаващ*

(член 267 ДФЕС)

1. За да се прецени дали запитващият орган притежава качеството на юрисдикция по смисъла на член 267 ДФЕС — въпрос, уреден единствено от правото на Съюза — Съдът взема предвид съвкупност от обстоятелства, а именно дали органът е законоустановен, дали е постояннодействащ, дали юрисдикцията му е задължителна, дали производството е състезателно, дали той прилага правни норми и дали е независим.

В това отношение Krajowa Izba Odwoławcza — орган, създаден с полския Закон за обществените поръчки, комуто е възложена изключителната компетентност да разглежда като първа инстанция спорове между икономически оператори и възлагачи органи, е юрисдикция по смисъла на член 267 ДФЕС, когато изпълнява правомощията си по разпоредбите на посочения закон. Фактът, че по силата на други разпоредби на този орган могат да се възложат консултативни функции, е без значение в това отношение.

(вж. точки 17 и 18)

2. Член 45, параграф 2, първа алинея, буква г) от Директива 2004/18 относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която предвижда, че е налице сериозно професионално нарушение, което води до автоматично изключване на икономически оператор от текуща процедура за възлагане на обществена поръчка, когато възлагачият орган е прекратил или е развалил предходен договор за обществена поръчка, сключен с този икономически оператор, или се е отказал от изпълнението на договора поради обстоятелства, за които последният отговаря, при положение че прекратяването, развалянето или отказът от договора са извършени в рамките на 3 години преди откриването на текущата процедура за възлагане на обществената поръчка и че стойността на неизпълнената част от предходната обществена поръчка възлиза на най-малко 5 % от общата стойност на тази поръчка.

Всъщност понятието „сериозно нарушение“ трябва да се разбира като отнасящо се по правило до поведение на съответния икономически оператор, което разкрива умишъл или груба небрежност от негова страна. Така всяко неправилно или неточно изпълнение или липса на изпълнение на договор или на част от него може евентуално да доказва ограничена професионална компетентност на съответния икономически оператор, но не може да се приравни автоматично на сериозно нарушение. Освен това доказването на наличието на сериозно нарушение по принцип изисква извършването на конкретна и индивидуална преценка

на поведението на съответния икономически оператор. В това отношение понятието „сериозно нарушение“ не може да се замени с понятието „обстоятелства, за които отговаря“ съответният икономически оператор.

Следователно национална правна уреда, която не се ограничава до това да очертае общата рамка на приложение на член 45, параграф 2, първа алинея, буква г) от Директива 2004/18, а налага в това отношение на възлагащите органи императивни условия и изводи, които трябва да се направят автоматично при определени обстоятелства, без да оставя възможност на този възлагащ орган да прецени във всеки конкретен случай тежестта на твърдяното виновно поведение на посочения икономически оператор при изпълнението на предходната поръчка, по този начин превишава свободата на преценка, с която разполагат държавите членки съгласно член 45, параграф 2, втора алинея от тази директива относно уточняването на условията за прилагане на основанието за изключване, предвидено в същия параграф 2, първа алинея, буква г), при спазване на правото на Съюза.

(вж. точки 30, 31, 33—36; точка 1 от диспозитива)

3. Принципите и нормите на правото на Съюза в областта на обществените поръчки не обосновават — с оглед на защитата на обществения интерес, на законните интереси на възлагащите органи, както и на запазването на лоялната конкуренция между икономическите оператори — национална правна уредба, която задължава възлагащия орган да изключи автоматично от процедура за възлагане на обществена поръчка даден икономически оператор поради сериозно професионално нарушение, без да извърши конкретна и индивидуална преценка на поведението на съответния икономически оператор.

Всъщност член 45, параграф 2 от Директива 2004/18 относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги изброява изчерпателно основанията, които могат да обосноват изключването на даден икономически оператор от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка поради съображения, основани на обективни обстоятелства, които са свързани с професионалните му качества, и следователно тази разпоредба не допуска държавите членки да допълват съдържащия се в нея списък с други основания за изключване, базиращи се на критерии, свързани с професионалната годност.

Само когато съответното основание за изключване не е свързано с професионалните качества на икономическия оператор и поради това не попада в това изчерпателно изброяване, може да се предвиди евентуална допустимост на това основание от гледна точка на принципите или на другите норми на правото на Съюза в областта на обществените поръчки.

(вж. точки 38, 39 и 41; точка 2 от диспозитива)

4. При упражняване на компетентността си по член 267 ДФЕС Съдът може да ограничи единствено по изключение, въз основа на присъщия на правния ред на Съюза общ принцип на правна сигурност, възможността всяко заинтересовано лице да се позове на разпоредба, на която той е дал тълкуване, за да оспори основани на добросъвестност правоотношения. По-конкретно Съдът е прибегвал до това разрешение само при точно определени обстоятелства, а именно когато съществува риск от тежки икономически последици, дължащи се преди всичко на големия брой правоотношения, установени добросъвестно въз основа на считаната за валидно действаща правна уредба, и когато лицата и националните власти са били подтикнати към несъобразено с правото на Съюза поведение поради обективна и значителна несигурност по отношение на обхвата на разпоредбите на правото на Съюза — несигурност, за която евентуално е допринесло същото поведение, възприето от други държави членки или от Европейската комисия.

(вж. точки 44 и 45)

5. Вж. текста на решението.

(вж. точка 47)